

Gemeente Amsterdam
Stadsdeel West

Directie Programma's, projecten en wijken
Afdeling Programma en Projectmanagementbureau

Uitwerkingsnota

Ruimte voor burgers in West

Inleiding

In het Coalitieakkoord 2010-2014 zijn 'de eigen kracht van de bewoners' en 'de buurt' belangrijke uitgangspunten:

Soms groeit er vanuit die kracht vanzelf iets moois in de buurt. Soms kan die kracht verder worden ontwikkeld en benut. (...).

Stadsdeel West werkt meer van buiten naar binnen, staat voor meer beleidsuitvoering en minder beleidsontwikkeling, geeft meer ruimte voor betrokkenheid van burgers, werkt buurtgericht en themagericht en werkt aan frontlijnsturing. Stadsdeel West wil bewonersparticipatie mogelijk maken bij alle facetten van het stadsdeelwerk waar dat kan en nuttig is. Dit betekent dat we de uitvoeringspraktijk van het stadsdeel veranderen en dat we de rollen van stadsdeelbestuur, stadsdeelorganisatie en burgers opnieuw definiëren. Het bestuur biedt in de besluitvorming en het traject daarvoor meer ruimte aan de burgers.

Deze ambitie in het coalitieakkoord en de nota 'Ruimte voor burgers in West. *Kaders en uitgangspunten voor participatie bij plan- en beleidsvorming en uitvoering*' (hierna afgekort als 'Ruimte voor burgers in West') vormen gezamenlijk het kader voor deze uitwerkingsnota. Deze kaders sluiten goed aan bij door het stadsdeel geformuleerde ambities van *De Ruimte van West* en *Branding West*.

De kaders en uitgangspunten uit 'Ruimte voor burgers in West' worden uitgewerkt in deze nota in een aanpak waarin o.a. wordt ingegaan op de verschillende vormen van participatie en de borging van de aanpak organisatiebreed.

Leeswijzer

Afhankelijk van het onderwerp en de situatie is een andere vorm van participatie opportuun. In deze nota geven wij aan hoe de nieuwe voornemens t.a.v. burgerparticipatie aansluiten bij de praktijk van Buurtgericht werken, Welzijn nieuwe stijl en Frontlijnsturing. Eveneens wordt aangegeven hoe gebruik zal worden gemaakt van sociale media. Vervolgens wordt uiteengezet hoe middels een participatieparagraaf in elke fase van besluitvorming rekening wordt gehouden met burgerparticipatie. Om richting te geven aan de interne organisatie wordt een toolkit ontwikkeld. Dit komt bij het onderdeel de communicatie aan de orde; in het bijzonder de wijze waarop de nieuwe werkwijze wordt geïntroduceerd. Tenslotte zal worden ingegaan op de regie en coördinatie, de borging en de monitoring.

1. Vormen van participatie

Stadsdeel West heeft participatie hoog in het vaandel staan. Onder verschillende noemers (participatie, inspraak, meespraak, interactieve beleidsvorming, buurtgericht werken, etc.) wordt gewerkt aan het betrekken van bewoners en andere belanghebbenden bij de beleids- en besluitvorming van het stadsdeel en het faciliteren van initiatieven.

Er bestaan twee verschillende kaders voor participatie: wettelijke kaders en bestuurlijke kaders. Bij de toepassing van wettelijke kaders, zoals de inspraakverordening¹, is er nauwelijks ruimte voor de burgers. Bij de toepassing van bestuurlijk kaders is er wel ruimte voor inbreng en betrokkenheid van de burgers. Dit is afhankelijk van de situatie en de door het bestuur gecreëerde ruimte voor de burgers.

Hieronder volgen de verschillende participatieniveaus (op basis van de participatieladder²). Voor elk participatieniveau illustreren we welke rollen de verschillende partijen *kunnen* nemen in het participatieproces. Uitgangspunt is vanzelfsprekend dat de Stadsdeelraad en het Dagelijks Bestuur hun formele rol binnen het bestuurlijk stelsel behouden. Ook wanneer gekozen wordt voor vergaande vormen van participatie. Uiteindelijk besluit het Dagelijks Bestuur en/of de Deelraad over een plan. De Deelraad zal plannen en de uitvoering daarvan blijven toetsen vanuit haar kaderstellende en controlerende rol. En het Dagelijks bestuur zal er op toezien dat ingediende plannen en uitvoering wel binnen de vastgestelde kaders en wetgeving blijven. In onderstaand schema wordt aangegeven welke rol deelnemende partijen kunnen innemen binnen de afspraken over het participatieproces/niveau. Ook hier geldt weer de nadruk op maatwerk. En dat betekent dat het uitgangspunt is dat partijen in staat en bereid zijn om te schakelen tussen de beschreven rollen.

Informereren		
Werkwijze	Het Bestuur informeert betrokkenen en belanghebbenden, via een bijeenkomst of andere communicatiekanalen. Beleidskaders liggen vast	
Rollen	Burgers	De burger heeft hier weinig tot geen invloed. De informatie moet wel optimaal zijn.
	Ambtelijke organisatie	Burgers en belanghebbenden in kennis stellen van hun wegingen en besluiten
	Dagelijks Bestuur	Burgers en belanghebbenden in kennis stellen van hun wegingen en besluiten
	Deelraad	Controle op informatie en maken van eigen afweging

¹ Zie Bijlage I: Toelichting inspraakverordening

² De participatieladder is opgenomen in de nota Ruimte voor burgers in West; kaders en uitgangspunten

Gemeente Amsterdam Stadsdeel West

Uitwerkingsnota
Ruimte voor burgers in West

Raadplegen		
Werkwijze	Het Bestuur raadpleegt burgers en belanghebbenden over een gesloten vraagstelling binnen een gegeven probleemomschrijving. Beleidskaders liggen vast	
Rollen	Burgers	Weinig actief, weinig invloed
	Ambtelijke organisatie	Vergaren van meningen van burgers
	Dagelijks Bestuur	Opinie van burger als beleidsinput wegen
	Deelraad	Controle op informatie en maken van eigen afweging

Adviseren		
Werkwijze	Het Bestuur vraagt een open advies waarbij veel ruimte voor discussie en inbreng is. Bijvoorbeeld d.m.v. beleidsconferenties of werkgroepen. Beleidskaders liggen op hoofdlijnen vast of worden ontwikkeld.	
Rollen	Burgers	Adviseur, relatief actief
	Ambtelijke organisatie	Organiseren van burgerparticipatie en advies verwerken in beleidsvoorstellen
	Dagelijks Bestuur	Burgeradvies als deel beleidsvorming zwaar mee laten wegen
	Deelraad	Controle op afgesproken traject en verwerking adviezen, definitieve kaders vaststellen, afwijken van voorstel kan.

Coproduceren		
Werkwijze	Het bestuur werkt op basis van gelijkwaardigheid met burgers en belanghebbenden samen. Beleidskaders liggen op hoofdlijnen vast of worden ontwikkeld.	
Rollen	Burgers	Medebeleidsmaker, zeer actief
	Ambtelijke organisatie	Collega beleidsmaker
	Dagelijks Bestuur	Inbreng burgers even zwaar wegen als die van beleidsambtenaar
	Deelraad	Controle op afgesproken traject, kaders stellen waar gewenst, afwijken van voorstel kan

Meebeslissen		
Werkwijze	Het bestuur geeft burgers en belanghebbenden bevoegdheid binnen randvoorwaarden (wetgeving, criteria, ev. beleidskader.) zelf te beslissen / beleid uit te voeren.	
Rollen	Burgers	Beslissen binnen door politiek bestuur gestelde randvoorwaarden
	Ambtelijke organisatie	Adviseren van burgers
	Dagelijks Bestuur	Delegeren; stellen van randvoorwaarden
	Deelraad	Neemt resultaten over na controle op randvoorwaarden

Gemeente Amsterdam
Stadsdeel West

Uitwerkingsnota
 Ruimte voor burgers in West

Faciliteren		
Werkwijze	Het bestuur laat los, laat initiatief volledig over aan de burger en biedt alleen ondersteuning (tijd, geld, deskundigheid, materiële hulpmiddelen). Wijst op randvoorwaarden.	
Rollen	Burgers	Initiatiefnemer, zeer actief
	Ambtelijke organisatie	Bieden ondersteuning, faciliteren
	Dagelijks Bestuur	Op afstand eventueel enige ondersteuning
	Deelraad	Nauwelijks, slechts algemene controle op randvoorwaarden

De keuze voor een vorm van participatie in een bepaalde situatie, is afhankelijk van het doel en datgene wat we willen bereiken. Betrokkenen (burgers, ambtelijke organisatie, DB en Raad) communiceren de doelen en beoogde resultaten naar en met elkaar om verwachtingen helder te krijgen. Bij de derde generatie participatie is sprake van een spanningsveld: vaak is er geen vooraf vastgesteld traject. Veel plannen ontstaan als iets kleins en worden als een sneeuwbal steeds groter en veelomvattender. Het kan dan lastig zijn een moment te markeren waar wordt vastgesteld hoeveel inspraak of zeggenschap bewoners krijgen over het eindresultaat. De verwachtingen kunnen dan te hoog gespannen zijn.

2. Doorontwikkeling van derde generatie burgerparticipatie

Omdat het ontwikkelen van de derde generatie de grootste uitdaging vormt geven wij hierna op de eerste plaats weer dat deze ontwikkeling ook vorm krijgt in een aantal andere aanpakken van het stadsdeel. We experimenteren met buurtgericht werken, welzijn nieuwe stijl, frontlijnsturing en sociale media.

1. Buurtgericht werken

De Raad heeft in het voorjaar van 2011 de 'Werkwijze buurtgericht werken en bewonersinitiatieven' vastgesteld. Zeer recent (eind 2011) is een evaluatie uitgevoerd van het buurtgericht werken. Deze is op 2 februari met partners besproken. Op basis van de verbeterpunten is een plan van aanpak gemaakt voor het buurtgericht werken in 2012. Buurtcoördinatoren spelen een sleutelrol in het ophalen van de 'agenda van de buurt'. Deze is opgebouwd uit beleidsprioriteiten, kansen en knelpunten en bewonersinitiatieven en wordt samengesteld op basis van de input van bewoners en professionals uit de buurten en statistische gegevens. Elke buurt heeft een buurtbudget om de agenda van de buurt te realiseren. Waar mogelijk spelen bewoners een actieve rol bij het realiseren van hun agendapunten, zowel door middel van bewonersinitiatieven als op andere manieren. Het stadsdeel vervult hierbij een faciliterende rol. Buurtcoördinatoren, winkelstraatmanagers en wijkmanagers spelen een schakelrol binnen de stadsdeelorganisatie: zij geven signalen uit de buurt door aan de organisatie. Tegelijkertijd heeft de afdeling Wijken de opdracht om als voorpost te fungeren, waarbij effecten ook zichtbaar gemaakt worden binnen de stadsdeelorganisatie.

2. Welzijn Nieuwe Stijl

Er is een grote overeenkomst tussen Welzijn Nieuwe Stijl en de hierboven in deze nota beschreven derde generatie burgerparticipatie. In Welzijn Nieuwe Stijl staat de inzet van de bewoners centraal. De signalen van bewoners zijn van groot belang bij het uitvoeren van het beleid. Van bewoners wordt niet alleen verwacht dat ze signalen afgeven van de problemen die spelen, maar ook dat zij zoeken naar oplossingen en daar een bijdrage aan leveren. De rol van professionals van de welzijnsorganisatie is dat zij deze rol van actieve bewoners en vrijwilligers stimuleren en indien nodig ondersteunen. Het stadsdeel vervult daarbij de rol van opdrachtgever van de welzijnsorganisaties. De notities die het stadsdeel voor de

verdere ontwikkeling van beleid en uitvoering nog zal opstellen worden zoveel als mogelijk in coproductie met de betrokkenen ontwikkeld (tweede generatie burgerparticipatie).

3. Frontlijnsturing

Bij frontlijnsturing ligt het startpunt niet bij beleid, maar bij de uitvoeringspraktijk. Vanuit die praktijk wordt gekeken welk handelen nodig is. Dat betekent dat eerstelijns professionals en vrijwilligers een sleutelrol hebben. Frontlijnsturing is vaak een goede werkwijze bij grote stadsproblematiek op het gebied van veiligheid, gestapelde gezinproblematiek en leefbaarheid. Teams van breed inzetbare professionals nemen de praktijk in de buurt als uitgangspunt en zorgen dat het beleid volgend is. In West wordt deze manier van werken ingezet in het Buurtpraktijkteam (BPT) in de Mercatorbuurt en Chassébuurt (primaire insteek is veiligheid) en in het Kolenkitinterventieteam (primaire insteek is armoede) in de Kolenkitbuurt.

4. Sociale media

De sociale media zijn een instrument dat in toenemende mate wordt gebruikt voor de signaalfunctie, de functie van advisering, van raadpleging, enz. Sociale media kunnen worden ingezet als middel om goed te 'luisteren' en te monitoren en zo signalen op te vangen. Bovendien kan dit instrument als platform functioneren om informatie binnen te halen en met een doelgroep uit te wisselen. Voorgesteld wordt om de huidige pilots verder over West uit te rollen waardoor alle buurtcoördinatoren, winkelstraatmanagers en wijkmanagers de mogelijkheid krijgen sociale media in te zetten. Zij moeten hierbij worden ondersteund met trainingen en middelen. Hiervoor wordt een netwerk opgebouwd.

3. Participatieparagraaf als middel voor maatwerk

Voortaan geldt als voorwaarde voor agendering in staven en DB dat projectplannen en beleidsstukken een participatieparagraaf bevatten. Deze wordt opgesteld aan de hand van een format. Deze format is niet bedoeld als keurslijf, maar zorgt voor duidelijkheid, voorkomt willekeur en stuurt in de goede richting (naar het faciliteren van bewonersparticipatie bij alle facetten van het stadsdeelwerk waar dat kan en nuttig is³).

In de participatieparagraaf wordt het (concept-)participatietraject-op-maat beschreven, dat ontwikkeld is aan de hand van o.a. de volgende kernvragen:

- Welk(e) doel(en) beogen we met participatie?
- Welk(e) resulta(a)t(en) verwachten we?
- Wie zijn de belanghebbende(n); hoe ziet het krachtenveld eruit (belangen, meningen, invloed)?
- Welke doelgroep(en) willen we laten participeren (en waarom)? Hoe bereiken we ze?
- Wat voor input willen we van deze doelgroep(en) en hoe halen we die op?
- Wat is de rol van de overheid (raad, DB, ambtelijke organisatie)?
- Hoeveel ruimte is er (beleidsruimte, tijd, geld, technische mogelijkheden)?
- Hoeveel ruimte kan/wil het stadsdeel (politiek-bestuurlijk en ambtelijk) geven?
- Hoeveel ruimte geeft de raad (aan de bewoners/buurten en aan de ambtelijke organisatie)?

Vaste onderdelen van het participatietraject-op-maat zijn (zie ook bijlage II, de beslisboom):

- krachtenveldanalyse;
- participatieniveau (informereren, raadplegen, adviseren, meebeslissen, coproduceren, faciliteren);
- aanpak, middelen en methoden (traditioneel én vernieuwend);
- rollen voor de verschillende partijen (bewoners/belanghebbenden, raad, DB, ambtelijke

³ Zie nota 'Ruimte voor burgers in West; kaders en uitgangspunten voor participatie bij plan- en beeldsvorming en uitvoering'

- organisatie);
- communicatie (in- en extern; vooraf, tijdens en achteraf; tijdig, transparant, eerlijk, helder, zorgvuldig).

Voortaan maken de in de beslisboom opgenomen stap een, twee en drie onderdeel uit van de standaard participatieparagraaf voor elk traject (ook bij vastgestelde plannen).

4. Ontwikkelen van instrumenten voor de interne organisatie

Ten behoeve van participatie-op-maat trajecten ontwikkelen we op dit moment een 'Toolkit Participatie', die we zullen implementeren in het kader van een (doorlopend) intern leertraject.

We maken daarbij nadrukkelijk gebruik van bestaande middelen, zoals Intranet, afdelingsoverleggen, een interne campagne Buurtgericht Werken en interactieve bijeenkomsten. Het nog te ontwikkelen 'Programmaplan 2012 – 2014 Bestuurlijke Vernieuwing en Burgerparticipatie', benoemd specifiek de benodigde tijd en capaciteit. Met dit inzicht bepalen we of eventueel financiële middelen nodig zijn en of deze een plek krijgen op de begroting van 2013 en 2014.

Verder zetten we de praktijkervaringen in die we inmiddels hebben opgedaan met verschillende vormen van participatie. In West en zijn voorlopers werkten we, onder verschillende noemers (participatie, inspraak, meespraak, interactieve beleidsvorming, buurtgericht werken) immers al langer aan het betrekken van bewoners en andere belanghebbenden bij beleids- en besluitvorming van het stadsdeel en aan het faciliteren van initiatieven van bewoners.

Toolkit

De Toolkit Participatie krijgt, met andere Toolkits, vorm in een *subhome* op Intranet en bevat bijvoorbeeld checklists, aandachtspunten, modellen, concrete ervaringen, evaluaties en relevante links en verwijzingen (ook naar andere organisaties).

Het betreft een dynamisch product 'van, voor en door' de hele organisatie, dat al werkend wordt geactualiseerd en aangevuld.

In het stadsdeel zijn diverse adviesorganen actief, waaronder WMO en Jongeren Adviesraad JAA. Deze adviesorganen worden ook opgenomen in de te ontwikkelen Toolkit Participatie.

Intern leertraject

De implementatie van de Toolkit wordt ingebed in lopende activiteiten/trajecten in het kader van de 'lerende organisatie'.

Concrete (bij voorkeur 'eigen') praktijkvoorbeelden en het delen van ervaringen, *best practices*, dilemma's en leerpunten krijgen een centrale plaats. Ook het bereik van specifieke groepen, waaronder jongeren, zal in het leertraject expliciet aan de orde komen in de vorm van een behoeftepeiling en aansluitende workshops.

Verder zal er aandacht zijn voor het maken van krachtenveldanalyses, waarbij wordt aangesloten bij de methode Factor C ('communicatie in het hart van beleid'), voor de verdere doorontwikkeling van de derde generatie participatie en voor de inzet van nieuwe media en nieuwe vormen van participatie.

5. Communicatie over het beleid

Als belanghebbenden vanaf het begin betrokken zijn, levert hun inbreng het meeste op. Wie als gelijkwaardig gesprekspartner wordt gezien wordt ook het meest gestimuleerd om

constructief bij te dragen. Het centrale aandachtspunt bij alles wat met participatie te maken heeft, is dan ook: tijdige, transparante, heldere en zorgvuldige communicatie in alle fasen (vooraf, tijdens, achteraf), met extra aandacht voor de kaders waarbinnen de participatie plaatsvindt, verwachtingsmanagement en voor terugkoppelingen. Essentieel is dat we naast 'zenden', vooral ook luisteren, signalen oppikken en daadwerkelijk in interactie gaan. We onderstrepen het belang van communicatie/interactie door het als vast onderdeel in de verplichte participatieparagraaf op te nemen.

Hoe maken we het (nieuwe) participatiebeleid bekend?

Intern wordt bekendheid gegeven aan het nieuwe beleid (en de uitwerking) middels het hiervoor beschreven leertraject, met inzet van o.a. Intranet, de Toolkit, een interne campagne Buurtgericht Werken en informatie-, uitwisseling- en scholingsbijeenkomsten van allerlei aard. Wat betreft de externe communicatie geldt dat we het participatiebeleid vooral in de praktijk willen laten zien, dat wil zeggen: in het kader van de verschillende project- en beleidsactiviteiten. Er zal zowel voor intern als voor extern communicatie rond de vaststelling en implementatie van het participatiebeleid een traject worden vastgelegd.

6. Regie en coördinatie

In een participatieproces, bepaalt stadsdeel West het niveau waarop de bewoners en andere betrokkenen kunnen participeren. Het proces zelf wordt door alle betrokkenen gezamenlijk vormgegeven.

De volgende personen zijn in ieder geval betrokken:

- bewoners (-organisaties), ondernemers of ander betrokkenen
- projecteigenaar (projectmanager/ beleidsadviseur/ buurtcoördinator)
- programmamanager/ wijkmanager
- de bestuurlijke en/of ambtelijke opdrachtgever
- communicatieadviseur

Vooraf de deskundigheid van de projecteigenaar en het team met kennis en ervaringen, inzicht in de materie en omgeving, zijn essentiële factoren voor het behalen van successen in participatieprocessen.

De afdelingen Wijken en Communicatie hebben een adviesfunctie waar het gaat om participatie; de projecteigenaar is verantwoordelijk betreffende inhoud en proces.

Om aangegeven richtlijnen te borgen in de organisatie is het van belang een eenduidige werkwijze te communiceren. We verwijzen u graag naar Bijlage II, de beslisboom dient als hulpmiddel bij de vormgeving van de participatietraject-op-maat.

7. Borging

De ambitie om bewoners (meer) ruimte te geven vergt een andere manier van werken en een gezamenlijk leerproces. Daarin gaat het niet alleen om kennisoverdracht, maar vooral ook om het durven experimenteren met nieuwe/andere participatievormen en het delen van ervaringen, dilemma's, successen en leerpunten. Borging van leerpunten is essentieel in het project- en beleidsontwikkelingsproces.

Borging is ook van belang om toetsing mogelijk te maken. De naleving van beslisboom is de verantwoordelijkheid van de medewerkers. Voorafgaand aan een participatie-op-maat traject wordt de vorm van de participatie door het afdelingshoofd getoetst. Ook de toetsing van de startnotitie, voortkomend uit de beslisboom, is de verantwoordelijkheid van het afdelingshoofd. Het eindoordeel vindt plaats in de staf van de betreffende portefeuillehouder, waarbij programmamanager en directielid de ondersteunende rol vervullen. Aan afdelingshoofden zullen kleine gevallen worden gemandateerd om besluit te nemen, zoals de aanleg van een fietsnietje of een autodateplek, etc. Dit geheel is tevens

een leertraject voor de organisatie.

Om de afspraken over de toepassing van participatiebeleid van stadsdeel West te borgen worden de volgende spelregels afgesproken:

1. Voordat met een beleidsnotitie, project of uitvoering van een project wordt begonnen, wordt de gewenste vorm van participatie bepaald. De betrokken portefeuillehouder neemt hier een besluit over. Overigens kan in zijn algemeenheid worden gesteld dat het niveau van participatie mede afhankelijk is van de fase waarin het proces zich bevindt en vorm krijgt.
2. Het betreffende bestuursorgaan krijgt hiervoor een beargumenteerd advies, gebaseerd op de Beslisboom.
3. De gewenste vorm van participatie wordt vastgelegd in een besluit van het bevoegde bestuursorgaan. De basis voor dit besluit is een participatieparagraaf. Hierin wordt naast de participatievorm, ook de rolverdeling tussen raad en het DB en de toekomstige besluitmomenten vastgesteld.
4. Op basis van de gekozen participatievorm wordt de participatie- en communicatietraject bepaald.
5. Bovengenoemde geldt voor de onderwerpen die gemandateerd zijn aan de portefeuillehouder Participatie en voor de onderwerpen die in het DB worden afgedaan via een DB besluit, waaraan een participatieparagraaf gekoppeld is. Voor de grootschalige en complexere onderwerpen die in het DB en in de raad worden behandeld wordt een aparte startnotitie opgesteld.

8. Monitoring en evaluatie

Vanuit het programma Bestuurlijke Vernieuwing heeft de Vrije Universiteit opdracht gekregen voor de ontwikkeling van indicatoren en meetinstrumenten ten behoeve van de monitoring van de diverse vormen van participatie. Deze ontwikkeling vindt plaats in afstemming met OAC en overige betrokken afdelingen binnen de stadsdeelorganisatie.

Tot slot

We gaan op een andere manier werken; we werken met vergaande vormen van participatie en participatie-op-maattrajecten, we borgen participatie middels een participatieparagraaf en delen kennis middels de Toolkit en leertrajecten. Er wordt een implementatietraject van deze nota ontwikkeld. Deze wordt door het DT vastgesteld en ter kennisname aan het DB aangeboden.

Bijlage I**Toelichting inspraakverordening**

Het stadsdeel is op grond van artikel 150 van de Gemeentewet verplicht om een inspraakverordening vast te stellen. De tekst van artikel 150 luidt als volgt:

1. De raad stelt, *na vaststelling van de nota 'Ruimte voor burgers in West'*, een verordening vast waarin regels worden gesteld met betrekking tot de wijze waarop ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid worden betrokken.
2. De in het eerste lid bedoelde inspraak wordt verleend door toepassing van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht, voor zover in de verordening niet anders is bepaald.

Deze bepaling zegt niet meer dan dat er een inspraakverordening moet zijn. De huidige inspraakverordening West ziet op inspraak over beleidsvoornemens (in ruime zin). Het gaat om de categorie van binnen naar buiten (eerste generatie participatie): er wordt inspraak georganiseerd aan de hand van een conceptdocument.

Deze verordening wordt op de volgende onderdelen aangepast:

- meer specifiek benoemen waarop de verordening van toepassing is (en waarop niet);
- bepalen dat deze vorm van inspraak achterwege kan blijven als er een vorm van tweede generatie participatie (van buiten naar binnen) heeft plaatsgevonden;
- de wijze van inspraak uitbreiden (niet alleen schriftelijk of bewonersavond, maar ook andere vormen benoemen).

Bijlage II

Beslisboom

De beslisboom is in een apart bestand bijgevoegd.